

Dydaktyka etyki: język etyki Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Polonistyczno-filozoficzne studia nauczycielskie	Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -	Kod zajęć 03PFNS.12K.07443.23
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Ewa Nowak
Prowadzący zajęcia	Ewa Nowak
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznać Studentki i Studentów ze specyfiką leksykalną etyki

Wymagania wstępne

Brak

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	charakteryzuje specyfikę leksykalną etyki klasycznej, w tym definiuje terminy techniczne i sentencje pochodzenia greckiego i łacińskiego	E1.W1, E1.W2, E1.W3, E1.W4, PFN_K1_W02	Kolokwium ustne, Projekt
W2	omawia specyfikę leksykalną etyki nowożytnej	E1.W1, E1.W2, E1.W3, E1.W4, PFN_K1_W08	Kolokwium ustne, Projekt
W3	przedstawia specyfikę leksykalną etyki współczesnej i najnowszej	E1.W1, E1.W2, E1.W3, E1.W4, PFN_K1_W08	Kolokwium ustne, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi prawidłowo korzystać z zasobów leksykalnych poznanych na zajęciach	E1.U1, E1.U3, E1.U4, PFN_K1_U01, PFN_K1_U03, PFN_K1_U14	Kolokwium ustne, Projekt
U2	identyfikuje główne wyzwania i problemy zachowań językowo-komunikacyjnych w filozofii	E1.U1, E1.U3, E1.U8, PFN_K1_U08, PFN_K1_U15	Kolokwium ustne, Projekt
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotowa do kształtowania troski o język, tak w zakresie poprawności, jak i merytorycznego bogactwa jego stosowania	E1.K6, E1.K7, E1.K9, PFN_K1_K03, PFN_K1_K06	Kolokwium ustne, Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Źródła. Etyka klasyczna i jej specyfika leksykalna. Terminy technici i sententiae pochodzenia greckiego i łacińskiego, przykładowo: ethos, aidos/eidos na przykładzie dobra (a ideał), arete, heroizm; praxis, thesis/tetyczność; nomos; nomothesis; phronesis, axia/aksjologia, demos, demokracja; polis, cosmopolis; logos, mythos; zoon logon echon; skepsis; episteme, doxa, hedone; anima, animal rationale, animal sociale, societas, civitas; virtus; złoty środek/golden rule; mos, mores; vis moralis, voluntas; anthropos i humanitas; dignitas i humanitas; autos/autor; auctoritas i pochodne; potestas; facultas; iustitia, principium, ius naturale, positivum, status naturalis, status civilis; societas; summum bonum; malum; conscientia, synderesis, scholastyka, metafizyka	W1, U1, K1	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	<p>Etyka nowożytna i jej specyfika leksykalna. Contrat social, kontraktualizm, volonté générale, etyczność/Sittlichkeit, ewolucja sumienia; podmiot i upodmiotowienie; rozsądek, rozum, rozumność i rozumowanie; powinność, obowiązek, zobowiązanie, samozobowiązanie, deontologia; supererogacja; metafizyka moralności; imperatyw kategoryczny i hipotetyczny; maksyma; podzielenie a uniwersalność; autoteliczne/instrumentalne; arbitrium brutum, a. liberum, liberalizm; samowola a samostanowienie; autonomia jako prawodawstwo moralne; pobudka; samowiedza i samoświadomość; sentyment, pasja, emocja, uczucie; subiektywny - intersubiektywny - powszechny; sensus communis; paradoksalność (na przykładzie 'aspołecznej towarzyskości'); legalność, legitymizacja; wzajemne uznanie (zwrotność). Słowo a pojęcie w filozofii; „życie pojęcia” na przykładzie Platońskiej idei i Heglowskiej etyczności; transcendentalizm; imperatyw kategoryczny i hipotetyczny; wartość i aksjologia; wina; zasługa; kara, sankcja, zadośćuczynienie; sankcja; rachunek użyteczności i użyteczność; ryzyko; konsekwencja; dogmatyzm; fundamentalizm, absolutyzm; relatywizm; dyskurs, dialog, deliberacja; konsens, dyssens; reguła, konwencja, pryncypium, zasada; priorytet, prima facie; predyspozycja, dyspozycja, myśl i zmysł; władze umysłowe i władze rozumu (facultas po raz wtóry); dualizm; przewartościowanie wartości a relatywizm.</p>	W2, U1, K1	Konwersatorium
3.	<p>Specyfika leksykalna etyki współczesnej i najnowszej, np. byt/fakt-powinność; dobro i dobry w sensie pozanaturalnym i naturalnym; decyzja i rozstrzygnięcie; osąd i sąd; norma i normatywność; deskryptywny i preskryptywny; prawdziwość a słuszność; konwencja i konwencjonalizm; linguistic turn; pragmatic turn; analityczna etyka; metaetyka; intencja, intencjonalność; epoché; Existenz; egzystencja; podmiot i ja moralne; osoba; agent, agency; Inny; odpowiedzialność i responsywność; prima facie; relatywizm etyczny i metaetyczny; dilemma; sacrificial dilemma; racjonalność a triage; akt mowy; lokucja, illokucja, perlokucja, performatyw; działanie komunikacyjne; dyskurs i dyskursywność; racjonalność komunikacyjna; legitymizacja; zasłona niewiedzy; validity claim; 'władze dyskursu'; kompetencja moralna a kompetencja etyczna; afekt i kognicja moralna</p>	W3, U1, K1	Konwersatorium
4.	<p>Poprawne używanie wyrażań i sentencji, znaczenie i sens; domyślność i dosłowność; obrazowość, metafora i przypowieść a pojęcie filozoficzne.</p>	U1, K1	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
5.	Zachowania językowo-komunikacyjne w filozofii i edukacji filozoficzno-etycznej. Słowo a pojęcie („piekło języka”, L. Wittgenstein); wzroko- a logocentryzm. Żywa mowa (dire) a wytwór mowy (le dit); zapytywanie i kwestionowanie; rozmowa jako sensotwórcza interakcja. Polisemia, relatywizm językowy. Język filozofii a język naturalny. Komunikacja z laikiem; komunikacja z dzieckiem jako myślącym (akwizycja języka, rozumienie domyślne). Wyobraźnia, metafora, obraz w ‘daniu do zrozumienia’. “Się” mówi, “ja” mówię, tekst mówi za siebie?	U2, K1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa, Metoda projektu

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	<p>Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studenci/-tka przygotowują glosariusz zasobu leksykalnego pojawiającego się na zajęciach (projekt), który następnie omawiają, - zdanie kolokwium ustnego. <p>Kryteria oceniania:</p> <ul style="list-style-type: none"> bardzo dobry (bdb; 5,0): rzetelne przygotowanie leksykonu wg wskazówek prowadzącego, dokument pracy zbiorowej i samoocena (wkład proporcja aktywnej pracy i współpracy) dobry plus (+db; 4,5): udział proporcjonalny dobry (db; 4,0): udział proporcjonalny dostateczny plus (+dst; 3,5): w proporcji do innych mniejszy udział dostateczny (dst; 3,0): w proporcji do innych nikły udział niedostateczny (ndst; 2,0): brak udziału / wkładu pracy

Literatura

Obowiązkowa

1. John L. Austin, „Mówienie i poznawanie”, Warszawa 1993.
2. Andreas Arndt, „Nigdy nie byliśmy podmiotami”, w: E. Nowak (red.), Recepcja i oddziaływanie Marka Siemka w Europie, Warszawa 2019, s. 217-326.
3. Wolfram Högrefe, „Frege jako hermeneuta”, w: E. Nowak (red.), Recepcja i oddziaływanie..., s. 157-178.
4. Piotr W. Juchacz, „Sokrates. Filozofia w działaniu”, Poznań 2004.
5. Ewa Nowak, Karolina Cern, Ethos w życiu współczesnym, Warszawa 2008/11.
6. Stephen Pinker, „Piękny styl”, Sopot 2016 ('kto napisał te bzdury?').
7. Marek H. Siemek, „Wykłady z filozofii nowoczesności”, Warszawa 2012.
8. Stanford Encyclopedia of Philosophy
9. Marian Wesoły, Ethos w filozofii helleńskiej, "Ethos. Kwartalnik Instytutu Jana Pawła II KUL" 2016, nr 2, s. 86-107.
10. Jan Woleński, Epistemologia, Warszawa 2014.
11. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

Dodatkowa

1. Mortimer J. Adler, Charles van Doren, How to read a book. The classic guide to intelligent reading, New York - London - Toronto 1967.
2. Karl-Otto Apel et al., „Praktische Philosophie/Ethik“, 1-2, Frankfurt/M. 1980.
3. Rudolf Eisler, Kant-Lexikon, Hildesheim 1993.
4. Otfried Höffe, Lexikon der Ethik, München 1977-2019.
5. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	15
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie projektu	15
Przygotowanie do zaliczenia	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PFN_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomego wykazywania roli wiedzy o języku, literaturze, dziedzictwie filozoficznym i kulturze rodzimej w budowaniu tożsamości zbiorowej i rozwijaniu więzi społecznych
PFN_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krzewienia w pracy zawodowej kultury języka, kultury filozoficznej/etycznej i kultury czytelniczej
PFN_K1_U01	Absolwent/ka potrafi komunikować się w języku rodzimym i obcym (na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) podczas aktywności badawczej i zawodowej przy użyciu różnych kanałów i technik multimedialnych
PFN_K1_U03	Absolwent/ka potrafi posługiwać się w mowie i piśmie różnorodnymi stylami funkcjonalnymi polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
PFN_K1_U08	Absolwent/ka potrafi identyfikować różne rodzaje tekstów kultury oraz analizować je i interpretować w kontekście edukacyjnym
PFN_K1_U14	Absolwent/ka potrafi wykazać elementarną inwencję i znajomość gatunków, konwencji oraz stylów w zakresie twórczego pisania
PFN_K1_U15	Absolwent/ka potrafi przetłumaczyć na język polski tekst obcojęzyczny o tematyce polonistycznej, filozoficznej/etycznej czy edukacyjnej dzięki znajomości języka nowożytnego na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
PFN_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawową terminologię z zakresu etyki, filozofii, literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz ich kontekstów
PFN_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe problemy współczesnych dyscyplin – filozofii i etyki oraz współczesnego języka polskiego i jego historycznego rozwoju
E1.K6	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych
E1.K7	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia
E1.K9	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę
E1.U1	Absolwent/ka potrafi identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi
E1.U3	Absolwent/ka potrafi identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania
E1.U4	Absolwent/ka potrafi dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów
E1.U8	Absolwent/ka potrafi merytorycznie, profesjonalnie i rzetelnie oceniać pracę uczniów wykonywaną w klasie i w domu
E1.W1	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych
E1.W2	Absolwent/ka zna i rozumie podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć
E1.W3	Absolwent/ka zna i rozumie integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału

Kod	Treść
E1.W4	Absolwent/ka zna i rozumie kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno- komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym